Κυριακή Α' Ματθαίου (Αγίων Πάντων): Ερμηνεία Αποστολικής περικοπής (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 12 Ιουνίου, 2020

[Προς Εβρ. 11, 32-40 και 12, 1-2]

«*Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε, Δαυΐδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν* (: Και τι ακόμη να λέω και να διηγούμαι; Πρέπει να σταματήσω, διότι δε θα μου φτάσει ο χρόνος να διηγούμαι για τον Γεδεών και τον Βαράκ, τον Σαμψών και τον Ιεφθάε, για τον Δαβίδ και τον Σαμουήλ και τους προφήτες)» [Εβρ.11,32].
Κατηγορούν μερικοί τον Παύλο, γιατί αναφέρει σε αυτό το σημείο τον Βαράκ και τον Σαμψών και τον Ιεφθάε. Τι λες; Αυτός που ανέφερε την πόρνη Ραάβ, δε θα αναφέρει αυτούς; Μη μου αναφέρεις την άλλη ζωή τους, παρά μόνο το αν πίστεψαν ή έλαμψαν ως προς την πίστη.
«*τῶν προφητῶν, οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας* (: και τους προφήτες οι οποίοι, επειδή είχαν πίστη, καταπολέμησαν και υπέταξαν βασίλεια)». Βλέπεις ότι εδώ δεν παρουσιάζει τη λαμπρή ζωή τους· διότι δεν ήταν αυτό προηγουμένως το ζητούμενο· αλλά η εξέταση προηγουμένως ήταν για την **πίστη**. Διότι, πες μου, δεν τα κατόρθωσαν όλα με την πίστη; Πώς; «Με την πίστη», λέγει, «καταπολέμησαν βασίλεια οι όμοιοι με τον Γεδεών. Άσκησαν δικαιοσύνη». Ποιοι; Αυτοί οι ίδιοι οι παραπάνω. Τη φιλανθρωπία εδώ την ονόμασε ‘’δικαιοσύνη’’.
«*ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν* (: πέτυχαν την πραγματοποίηση των υποσχέσεων που τους έδωσε ο Θεός». Νομίζω ότι αυτό το λέγει για τον Δαβίδ. Και ποιες από αυτές τις υποσχέσεις πέτυχε; Αυτές που του είπε, ότι το σπέρμα του, ο Μεσσίας, θα καθίσει στο θρόνο του. «*ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας* (: έφραξαν στόματα λιονταριών, όπως ο Δανιήλ, έσβησαν την καταστρεπτική δύναμη της φωτιάς, διέφυγαν τον κίνδυνο της σφαγής». Πρόσεχε πως ήταν μέσα στον ίδιο τον θάνατο, ο Δανιήλ περικυκλωμένος από τα λιοντάρια, οι τρεις παίδες μέσα στο καμίνι του πυρός, ο Αβραάμ, ο Ισαάκ, ο Ιακώβ, περιβαλλόμενοι από διάφορους πειρασμούς, και όμως δεν απογοητεύτηκαν. Πράγματι **αυτό είναι πίστη· όταν τα γεγονότα εκπληρώνονται αντίθετα από ό,τι προσδοκούμε, τότε πρέπει να πιστεύουμε ότι τίποτε το αντίθετο δεν έγινε, αλλά όλα ήταν επακόλουθα**. «Διέφυγαν τον κίνδυνο της σφαγής». Αυτό νομίζω πάλι ότι το λέγει για τους τρεις Παίδες.

«*ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς*

ἔκλιναν ἀλλοτρίων (: πήραν δύναμη, και έγιναν καλά από αρρώστιες, αναδείχθηκαν ισχυροί και ανίκητοι στον πόλεμο· έτρεψαν σε φυγή τις εχθρικές παρατάξεις και τα πολυπληθή στρατεύματά τους». Εδώ υπαινίσσεται εκείνα που συνέβησαν κατά την επάνοδό τους από τη Βαβυλώνα. «Από ασθένειες», λέγει· δηλαδή, από την αιχμαλωσία. Όταν πια είχαν εγκαταλείψει τα ιουδαϊκά, όταν δεν διέφεραν σε τίποτε από τα οστά των νεκρών, τότε έγινε η επάνοδός τους. Πράγματι, ποιος θα έλπιζε να επανέλθουν από τη Βαβυλώνα, και όχι μόνο να επανέλθουν, αλλά και να γίνουν ισχυροί και να τρέψουν σε φυγή τα στρατεύματα των εχθρών; Σε μας όμως δε συνέβη κάτι τέτοιο, λέγει. Αλλά αυτά είναι τύποι των μελλοντικών.

«*ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τούς νεκροὺς αὐτῶν* (: Με την πίστη που είχαν στην υπερφυσική δύναμη των προφητών οι γυναίκες που αναφέρει η Παλαιά Διαθήκη ξαναπήραν πίσω ζωντανά τα νεκρά παιδιά τους, που ανέστησαν οι προφήτες)». Εδώ αναφέρει εκείνα που έγιναν από τους προφήτες, τον Ελισαίο, τον Ηλία· διότι αυτοί ανέστησαν νεκρούς. «*ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν* (: Κι άλλοι δέθηκαν στο βασανιστικό όργανο που λεγόταν τύμπανο και δάρθηκαν σκληρά μέχρι θανάτου, επειδή δε δέχθηκαν να αρνηθούν την πίστη τους και να ελευθερωθούν έτσι από το μαρτύριο. Προτίμησαν το σκληρό αυτό μαρτύριο, για να αναστηθούν σε μία καλύτερη ζωή, παρά να έχουν μία πρόσκαιρη αποκατάσταση στη ζωή αυτή)». Ενώ εμείς δεν πετύχαμε την ανάσταση. Αλλά «έχω να σας παρουσιάσω», λέγει, «και εκείνους που αποκεφαλίστηκαν και δε δέχθηκαν τη σωτηρία, για να πετύχουν καλύτερη ανάσταση». Διότι, πες μου, γιατί, ενώ μπορούσαν, δε θέλησαν να ζήσουν; Δεν το έκαναν επειδή περίμεναν καλύτερη ζωή; Και αυτοί που ανέστησαν τους άλλους, προτίμησαν οι ίδιοι να πεθάνουν, για να επιτύχουν καλύτερη ανάσταση, όχι σαν εκείνη που πέτυχαν τα παιδιά των γυναικών. Εδώ μου φαίνεται ότι υπονοεί και τον Ιωάννη και τον Ιάκωβο· καθόσον ‘’αποτυμπανισμός’’ λέγεται ο αποκεφαλισμός. Μπορούσαν να βλέπουν τον ήλιο, μπορούσαν να μην ελέγχουν, και όμως προτίμησαν να πεθάνουν· και αυτοί που άλλους ανέστησαν, προτίμησαν να πεθάνουν οι ίδιοι για να επιτύχουν καλύτερη ανάσταση.

«*ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν* (: Κι άλλοι πάλι δοκίμασαν εμπαιγμούς και μαστιγώσεις, ακόμη μάλιστα και δεσμά και φυλακίσεις. Λιθοβολήθηκαν, πριονίσθηκαν, δοκίμασαν πολλούς πειρασμούς)». Σταματά σε αυτούς που τους ήταν πιο γνωστοί. Καθόσον μεγαλύτερη παρηγοριά φέρνουν αυτά, όταν η αιτία της λύπης τους είναι κοινή, διότι και αν πεις κάτι μεγαλύτερο, που δεν προήλθε όμως από την ίδια αιτία, δεν έκανες τίποτε. Γι' αυτό σταμάτησε σε αυτόν τον λόγο του, μιλώντας για δεσμά, φυλακές, μαστιγώσεις, λιθοβολισμούς, θυμίζοντάς τους όσα έχουν σχέση με τον Στέφανο και τον προφήτη Ζαχαρία, τον πατέρα του Ιωάννη του Βαπτιστή· γι' αυτό και συμπλήρωσε: «*ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον* (: θανατώθηκαν με σφαγή από μαχαίρι)».

Τι λες; Άλλοι διέφυγαν τη σφαγή, και άλλοι πέθαναν δια σφαγής; Τι σημαίνει αυτό; Ποιον επαινείς, ποιον θαυμάζεις; Αυτό ή εκείνο; «Ναι», λέγει, «και αυτό και εκείνο· αυτό, διότι σας είναι πιο οικείο, και εκείνο, διότι η πίστη νίκησε και τον ίδιο τον θάνατο και η νίκη αυτή είναι τύπος των μελλοντικών». Διότι δύο είναι τα θαύματα της πίστεως, και κατορθώνει μεγάλα πράγματα, και πάσχει μεγάλα, χωρίς να υπολογίζει τα παθήματα. «Και δεν μπορείς να πεις», λέγει, «ότι ήταν κάποιοι αμαρτωλοί και μηδαμινοί· διότι και αν ακόμη όλον τον κόσμο παραβάλεις μαζί τους, θα δεις ότι προς αυτούς θα κλείνει η ζυγαριά και ότι αυτοί είναι τιμιότεροι». Γι' αυτό και έτσι μίλησε· «*ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος* (: Ολόκληρος ο κόσμος δεν άξιζε όσο οι άγιοι αυτοί άνδρες, και ούτε μπορούσε να συγκριθεί με αυτούς)». Τι λοιπόν επρόκειτο εδώ να απολαύσουν, εφόσον τίποτε από τα του κόσμου δεν ήταν άξιο γι΄αυτούς; Εδώ διεγείρει τη διάνοιά τους, για να τους διδάξει ότι **δεν πρέπει να προσηλώνονται στα παρόντα, αλλά να έχουν τη σκέψη τους πάνω από όλα τα αγαθά αυτής της ζωής**, εφόσον όλος ο κόσμος δεν μπορεί να συγκριθεί μαζί τους. Γιατί λοιπόν θέλεις να λάβεις εδώ μισθό; Διότι είναι ατιμία για σένα, εάν λάβεις εδώ τον μισθό.

Ας μη σκεπτόμαστε λοιπόν κοσμικά, ας μην περιμένουμε εδώ την ανταπόδοση, και ας μην είμαστε τόσο φτωχοί· εφόσον όλος ο κόσμος δεν μπορεί να συγκριθεί μαζί τους, γιατί θέλεις να συγκρίνεις ένα μέρος αυτού; Και σωστά· διότι αυτοί είναι φίλοι του Θεού. «**Κόσμο**» εδώ λέγει το πλήθος των ανθρώπων ή την ίδια την κτίση· καθόσον και τα δύο συνηθίζει η Γραφή να τα ονομάζει έτσι. «Εάν όλη η κτίση μαζί με τους ανθρώπους της», λέγει, «σταθεί δίπλα τους, δε θα μπορέσουν να φανούν αντάξιοι αυτών»· και σωστά. Διότι, όπως ακριβώς μύριες ζυγαριές άχυρου και χόρτου δε θα ήταν αντάξιες δέκα μαργαριταριών, έτσι ούτε και εκείνοι· διότι «είναι ανώτερος ένας που πράττει το θέλημα του Κυρίου, παρά μύριοι παράνομοι»· «μυρίους» δε λέγει τους πολλούς, αλλά το πλήθος το άπειρο.

Σκέψου πόσο ανώτερος είναι ο δίκαιος. Είπε ο Ιησούς του Ναυή, «*στήτω ὁ ἥλιος κατὰ Γαβαὼν καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγγα Αἰλών* (: ας σταθεί ο ήλιος πάνω από την πόλη Γαβαών και η σελήνη πάνω από τη κοιλάδα Αιλών)»[Ιησ. Ναυή 10, 12]. Ας έλθει λοιπόν όλη η οικουμένη, ή μάλλον δύο και τρεις και τέσσερις και δέκα και είκοσι οικουμένες, και ας πουν και ας το κάνουν αυτό· όμως δε θα μπορέσουν. Ενώ ο φίλος του Θεού διέτασσε τα κτίσματα του Φίλου του ή καλύτερα παρακαλούσε τον Φίλο του και υποχωρούσαν τα στοιχεία της φύσεως, οι υπηρέτες του Θεού, και ο άνθρωπος που ήταν στη γη διέτασσε αυτά που ήταν στον ουρανό. Βλέπεις ότι αυτά έχουν γίνει για να υπηρετούν και να εκπληρώνουν τον δρόμο τον διατεταγμένο;

Αυτό είναι μεγαλύτερο από τα έργα του Μωυσή. Γιατί άραγε; Διότι δεν είναι το ίδιο να διατάσσεις τη θάλασσα και αυτά που βρίσκονται στον ουρανό· πράγματι είναι μεγάλο και εκείνο και πολύ μεγάλο μάλιστα, αλλά όμως δεν μπορεί να θεωρηθεί ίσο

με αυτό.

Άκουσε και πώς έγινε τόσο μεγάλος. Γιατί δηλαδή;**Το όνομα του Ιησού του Ναυή ήταν τύπος του Χριστού**. Γι' αυτό λοιπόν, εξαιτίας αυτής της προσωποποιημένης προσφωνήσεως, την οποία είχε ο Ιησούς, η κτίση υποτάχθηκε με σεβασμό. Τι λοιπόν; Άλλος δεν ονομάστηκε Ιησούς; Αλλά αυτός για αυτόν τον σκοπό ονομάστηκε, για να είναι τύπος· διότι ονομαζόταν και Αυσής· γι’ αυτό αλλάχθηκε το όνομα· διότι ήταν πρόρρηση και προφητεία. Αυτός εισήγαγε στη γη της επαγγελίας τον λαό, όπως ο Ιησούς στον ουρανό· δεν τον εισήγαγε ο νόμος, όπως ούτε ο Μωυσής, αλλά έμενε έξω· δεν έχει τη δύναμη ο νόμος να εισαγάγει, αλλά η χάρη. Βλέπεις ότι οι τύποι από παλιά έχουν προκαθοριστεί; Διέταξε την κτίση, ή καλύτερα το κύριο μέρος της κτίσεως, που βρισκόταν πάνω από το κεφάλι του, για να μην τρομάξεις ούτε να παραξενευτείς, όταν δεις τον Ιησού με την ανθρώπινη μορφή να λέγει τα ίδια. Ο Ιησούς του Ναυή και ενώ ζούσε ο Μωυσής, κατατρόπωσε τους εχθρούς, ο Ιησούς Χριστός, αν και υπάρχει ο νόμος, διοικεί τα πάντα, αλλά όχι φανερά.

Ας δούμε όμως πόσο μεγάλη είναι η αρετή των αγίων. Εάν εδώ τόσο μεγάλα εργάζονται, εάν εδώ τόσο μεγάλα κάνουν, όσα οι άγγελοι, τι άραγε θα κάνουν εκεί; Πόση λαμπρότητα θα έχουν; Ίσως καθένας από εσάς θα ήθελε να είναι τέτοιος, ώστε να μπορεί να διατάσσει τον ήλιο και τη σελήνη. Ως προς αυτό, τι θα μπορούσαν να πουν αυτοί, που ισχυρίζονται ότι ο ουρανός είναι σφαιρικός; Γιατί λοιπόν δεν είπε «ας σταθεί ο ήλιος», αλλά πρόσθεσε «ας σταθεί ο ήλιος πάνω από την πόλη Γαβαών και η σελήνη πάνω από τη φάραγγα Αιλών» [Ιησού Ναυή, 10, 12]. Δηλαδή, να κάνει την ημέρα μεγαλύτερη. Αυτό έγινε και επί του Εζεκία· διότι οπισθοδρόμησε ο ήλιος. Αλλά αυτό είναι θαυμαστότερο από εκείνο, το να έλθει πάλι πίσω στον ίδιο δρόμο, χωρίς να περιέλθει τον δρόμο. **Αλλά εμείς, εάν θέλουμε, μεγαλύτερα από αυτά θα κατορθώσουμε.** Πράγματι τι μας υποσχέθηκε ο Χριστός; Δε μας είπε ότι θα σταματήσουμε τον ήλιο, αλλά τι; «*Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν,* (: Εάν κανείς με αγαπά, θα τηρήσει στη ζωή του τις εντολές μου, και ο Πατέρας μου θα τον αγαπήσει)», λέγει, «*καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ᾽ αὐτῷ ποιήσομεν* (: και θα έλθουμε σε αυτόν και θα μεταβάλουμε την καρδιά του σε μόνιμη κατοικία μας, ώστε αυτός να είναι ο έμψυχος ναός του ζώντος Θεού)»[Ιω. 14, 23].

Τι μου χρειάζεται ο ήλιος και η σελήνη και τα θαυμαστά τους, όταν ο ίδιος ο Δεσπότης πάντων κατέρχεται και εγκαθίσταται σε εμένα; Δε μου χρειάζονται αυτά. Διότι σε τι θα μου χρειαστεί κάτι από αυτά; Αυτός θα μου είναι ήλιος και σελήνη και φως. Διότι πες μου, τι θα ήθελες, εάν εισερχόσουν στα ανάκτορα, να μπορούσες να μεταρρυθμίσεις κάτι από αυτά που είναι στερεωμένα, ή να επιτύχεις τη φιλία του βασιλιά, ώστε να τον πείσεις να κατέλθει προς εσένα; Δε θα προτιμούσες πολύ περισσότερο αυτό παρά εκείνο; Τι όμως; Δεν είναι θαυμαστό πράγματι ότι άνθρωπος προστάσσει αυτά που προστάσσει και ο Χριστός; «Αλλά ο

Χριστός», θα μπορούσε να έλεγε κάποιος, «δε χρειάζεται τον Πατέρα, αλλά με απόλυτη εξουσία ενεργεί». Καλώς· λοιπόν ομολόγησε πρώτα και πες ότι δεν έχει ανάγκη του Πατρός και ότι με απόλυτη εξουσία ενεργεί, και τότε θα σου πω πάλι, ή καλύτερα θα σε διδάξω για την προσευχή που κάνει, ότι γινόταν από συγκατάβαση και θεία οικονομία (διότι δεν ήταν κατώτερος από τον Ιησού του Ναυή ο Χριστός) και ότι μπορούσε να μας διδάσκει χωρίς προσευχή.

Όπως ακριβώς δηλαδή όταν ακούς τον διδάσκαλο να ομιλεί σαν παιδί και να διηγείται τα στοιχειώδη δε λες ότι είναι αμαθής, και όταν ερωτά «πού είναι αυτό το στοιχείο», γνωρίζεις ότι δεν το ερωτά από άγνοια, αλλά επειδή θέλει να διδάξει τον μαθητή· έτσι και **ο Χριστός προσευχήθηκε όχι επειδή είχε ανάγκη προσευχής, αλλά επειδή θέλει να διδάξει εσένα, να προσεύχεσαι συνεχώς, αδιαλείπτως, με νηφαλιότητα, και να κάνεις αυτήν με πολλή αγρυπνία** . Και όταν λέω να αγρυπνείς δεν εννοώ μόνο το να σηκώνεσαι τη νύχτα, αλλά και κατά το διάστημα της ημέρας να επαγρυπνείς στις προσευχές· διότι αυτός που ενεργεί έτσι ονομάζεται άγρυπνος. Αφού είναι δυνατό να κοιμάται κανείς και όταν προσεύχεται τη νύχτα και να αγρυπνεί κατά το διάστημα της ημέρας και όταν δεν προσεύχεται, όταν η ψυχή υψώνεται προς τον Θεό,όταν γνωρίζει με Ποιον συνομιλεί, σε Ποιον απευθύνεται, όταν σκεφτεί ότι οι άγγελοι στέκονται δίπλα στον Θεό με φόβο και τρόμο, ενώ αυτός προσέρχεται με χασμουρητά και ξυνόμενος.

Είναι μεγάλο όπλο η προσευχή, όταν γίνεται με την αρμόζουσα διάθεση. Και για να μάθεις τη δύναμή της, πρόσεχε εδώ· η συνεχής προσευχή κατανίκησε την αδιαντροπιά και την αδικία και την ωμότητα και τη θρασύτητα· διότι λέγει « *ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει* (: ακούστε και προσέξτε καλά, τι λέγει ο άδικος κριτής)» [Λουκ. 18, 6]». Επίσης και την απροθυμία νίκησε· και αυτό που δεν πέτυχε η φιλία, αυτό το κατόρθωσε η συνεχής αίτηση· «*λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει* (: Σας διαβεβαιώνω ότι και αν ακόμη δεν θελήσει να σηκωθεί να του δώσει, μολονότι τον είχε φίλο, πάντως για την αδιακρισία του ότι σε τέτοια νυκτερινή ώρα τον ανησυχεί, θα σηκωθεί και θα του δώσει όσα του χρειάζονται)» [Λουκ. 11, 8]. Και μία ανάξια πάλι η συνεχής επιμονή την έκανε άξια: βλ. Ματθ. 15, 26-27: «*καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα· ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαυΐδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνησεν αὐτῷ λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις ἡ δὲ εἶπε· ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις! γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης)*».

Ας είμαστε λοιπόν προσεκτικοί κατά την προσευχή· είναι μεγάλο όπλο, όταν γίνεται με προθυμία, χωρίς κενοδοξία, όταν γίνεται με ειλικρίνεια ψυχής. Αυτή κατατρόπωσε εχθρούς, αυτή έθνος ολόκληρο και ανάξιο ευεργέτησε. «*καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλήν, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, εἰς τὸν τόπον τῶν Χαναναίων καὶ Χετταίων καὶ Ἀμορραίων καὶ Φερεζαίων καὶ Γεργεσαίων καὶ Εὐαίων καὶ Ἰεβουσαίων* (: και κατέβηκα να ελευθερώσω αυτούς από την δουλεία των Αιγυπτίων, να τους βγάλω από την χώρα της Αιγύπτου και να τους οδηγήσω σε χώρα εύφορη και μεγάλη, σε γη που θα ρέει γάλα και μέλι, στον τόπο τον οποίο σήμερα κατέχουν οι Χαναναίοι, οι Χετταίοι, οι Αμορραίοι, οι Φερεζαίοι, οι Γεργεσαίοι, οι Ευαίοι και οι Ιεβουσαίοι)» [Εξ. 3, 8]·**αυτή είναι φάρμακο σωτήριο, αυτή εμποδίζει τα αμαρτήματα και θεραπεύει τα πλημμελήματα**· με αυτήν και η χήρα η εγκαταλειμμένη απηύθυνε επίμονα το αίτημά της. Εάν λοιπόν προσευχόμαστε με ταπεινοφροσύνη, εάν κτυπούμε το στήθος όπως ο τελώνης, εάν λέμε εκείνα τα λόγια που είπε και εκείνος, εάν λέμε, «*ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ*» [Λουκ. 18, 13], όλα θα τα επιτύχουμε. Διότι, και αν δεν είμαστε τελώνες, όμως έχουμε άλλα αμαρτήματα, όχι λιγότερα από εκείνου. Μη μου πεις λοιπόν ότι είναι μικρό το σφάλμα σου· διότι έχει το ίδιο αποτέλεσμα. Όπως ακριβώς δηλαδή ανδροφόνος ονομάζεται όμοια και αυτός που σκότωσε παιδί και εκείνος που σκότωσε άνδρα, έτσι πλεονέκτης ονομάζεται και αυτός που αρπάζει πολλά και εκείνος που αρπάζει λίγα.

Αλλά και η **μνησικακία** δεν είναι μικρό αλλά μεγάλο αμάρτημα. Διότι λέγει «*ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης ζωή, ὁδοὶ δὲ μνησικάκων εἰς θάνατον* (: Στους δρόμους της αρετής υπάρχει η αληθινή και ευχάριστος ζωή, ενώ οι δρόμοι των μνησικάκων και εμπαθών ανθρώπων οδηγούν στον θάνατο)» [Παροιμ. 12, 28]. Το ίδιο και Αυτός που αποκαλεί τον αδελφό του μωρό και ανόητο ή οτιδήποτε άλλο όμοιο με αυτά: βλ. Ματθ. 5, 22: «*Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός* (: Εγώ όμως σας λέγω ότι καθένας που οργίζεται αδίκως και χωρίς σοβαρό πνευματικόν λόγο εναντίον του αδελφού του, έχει την ιδία ενοχή, όπως εκείνος που δικάζεται για φόνο στο επταμελές συνέδριο. Εκείνος δε που θα υβρίσει τον αδελφό του και θα του πει με περιφρόνηση “ανόητε, τιποτένιε”, είναι ένοχος εγκλήματος βαρυτέρου, από εκείνα που δικάζει το μεγάλο συνέδριο, το ανώτατο δηλαδή δικαστήριο των Εβραίων. Εκείνος δε που θα πει με μίσος στον αδελφό του “άμυαλε, τρελέ”, είναι βαρύτατα ένοχος και άξιος να τιμωρηθεί με την στον Άδη γέεννα του πυρός)». Μεταλαμβάνουμε επίσης και των φρικτών μυστηρίων αναξίως και φθονούμε και κακολογούμε· και μερικοί από εμάς πολλές φορές και μέθυσαν. Καθένα από αυτά τα αμαρτήματα και αυτό καθ’ εαυτό, μάλιστα είναι ικανό να μας στερήσει τη βασιλεία των ουρανών· όταν όμως και υπάρχουν όλα μαζί, ποια απολογία θα έχουμε;

Έχουμε ανάγκη πολλής μετάνοιας, αγαπητοί, πολλής προσευχής, πολλής καρτερίας, πολλής προσοχής, για να μπορέσουμε να κερδίσουμε τα αγαθά που μας έχει υποσχεθεί. Ας πούμε λοιπόν και εμείς: «συγχώρησέ με τον αμαρτωλό»· ή καλύτερα ας μην το λέμε μόνο, αλλά και έτσι να σκεπτόμαστε· και αν κάποιος άλλος μας κατηγορήσει, ας μην οργιστούμε. Άκουσε εκείνος, ότι «δεν είμαι όπως αυτός ο τελώνης» και δεν οργίστηκε, αλλά λυπήθηκε· δέχθηκε την υπεροχή και απέβαλε το όνειδος. Είπε εκείνος το τραύμα, αναζήτησε Αυτός το φάρμακο. Ας λέμε λοιπόν: «Θεέ μου, συγχώρησέ με τον αμαρτωλό»· αλλά και αν άλλος μας ονομάσει αμαρτωλούς, ας μην αγανακτούμε. Εάν όμως οι ίδιοι λέμε ότι διαπράξαμε μύρια κακά, και όταν το ακούμε από τους άλλους αγανακτούμε, αυτό δεν είναι τότε ταπεινοφροσύνη, ούτε εξομολόγηση, αλλά επίδειξη και κενοδοξία.

«Είναι επίδειξη», θα μπορούσε να αναρωτηθεί κάποιος, «να αποκαλείς τον εαυτό σου αμαρτωλό;». Ναι· διότι αποκτούμε φήμη ταπεινοφροσύνης, θαυμαζόμαστε, εγκωμιαζόμαστε· εάν όμως πούμε τα αντίθετα για τους εαυτούς μας, μας περιφρονούν. Ώστε και αυτό το κάνουμε για τη δόξα. Και τι είναι ταπεινοφροσύνη; Το να υπομένεις την κατηγορία του άλλου, το να αναγνωρίζεις το αμάρτημά σου, το να αντέχεις τις κατηγορίες. Και ούτε αυτό θα ήταν δείγμα ταπεινοφροσύνης, αλλά ευγνωμοσύνης. Τώρα όμως αποκαλούμε βέβαια τους εαυτούς μας αμαρτωλούς, αναξίους και πόσα άλλα· αν όμως κάποιος άλλος μας αποδώσει ένα από αυτά, στενοχωρούμαστε, εξαγριωνόμαστε. Βλέπεις ότι δεν είναι εξομολόγηση, ούτε ευγνωμοσύνη; Είπες ότι είσαι τέτοιος· μην αγανακτείς όταν το ακούς και από τους άλλους και όταν ατιμάζεσαι· έτσι γίνονται ελαφρύτερα τα αμαρτήματά σου, όταν άλλοι σε κατηγορούν· διότι αυτοί στους εαυτούς τους προσθέτουν επιπλέον βάρος, ενώ εσένα σε οδηγούν στην άσκηση της αρετής.

Άκουσε τι είπε ο μακάριος Δαβίδ όταν τον καταριόταν ο Σεμεεί: «*εἴπως ἴδοι Κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει μου καὶ ἐπιστρέψει μοι ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς κατάρας αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ* (: υπομένω τις κατάρες του, μήπως ο Θεός δει αυτόν τον εξευτελισμό μου και με ανταμείψει με αγαθά, αντί της κατάρας η οποία κατά την ημέρα αυτήν εκσφενδονίστηκε εναντίον μου”)» [Β΄Βασ. 16, 10-12]. Ενώ εσύ αν και λες για τον εαυτό σου το πιο μεγάλο κακό, αγανακτείς, όταν δεν ακούς από τους άλλους τα εγκώμια των μεγάλων δικαίων. Βλέπεις ότι παίζεις με πράγματα που δεν πρέπει κανείς να παίζει; Διότι αρνούμαστε τους επαίνους άλλων, για να επισύρουμε πάλι μεγαλύτερους επαίνους, για να μας θαυμάσουν ακόμη περισσότερο. Επομένως το κάνουμε αυτό, όχι επειδή δε θέλουμε τα εγκώμια, αλλά για να τα αυξήσουμε· και όλα γίνονται για τη δόξα μας, και όχι επειδή πραγματικά τα θέλουμε. Γι' αυτό όλα είναι κενά, όλα μάταια.

Γι' αυτό λοιπόν παρακαλώ τώρα να απομακρυνθούμε από τη **μητέρα των κακών,**

την κενοδοξία, και να ζήσουμε σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, για να κερδίσουμε και τα μελλοντικά αγαθά, με τη βοήθεια του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας.

«*Περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς* (: φορούσαν για ρούχα προβιές και γιδοδέρματα, ζώντας μέσα σε στερήσεις, θλίψεις και κακοπάθειες. Ολόκληρος ο κόσμος δεν άξιζε όσο οι άγιοι αυτοί άνδρες, και ούτε μπορούσε να συγκριθεί με αυτούς. Περιπλανιόνταν σε ερημιές και σε βουνά, σε σπηλιές και σε τρύπες της γης)».

Πάντοτε βέβαια, κυρίως όμως όταν σκέπτομαι τα **κατορθώματα των αγίων**, τότε μου έρχεται να ξεχνώ όλα τα δικά μου, διότι ούτε στο όνειρό μας δε γνωρίσαμε**αυτά που εκείνοι οι άνδρες πέρασαν σε όλη τους τη ζωή, και αυτά δεν ήταν τιμωρία για τα αμαρτήματά τους, αλλά, αν και σημείωναν πάντοτε κατορθώματα, όμως πάντοτε αντιμετώπιζαν θλίψεις**. Πράγματι, σκέψου τον Ηλία, στον οποίο αναφέρεται ο λόγος σήμερα· διότι γι’ αυτόν το λέγει αυτό εδώ, το «φορούσαν προβιές» και τελειώνει σε αυτόν τα παραδείγματα χωρίς να αφήσει ούτε αυτό που τους ήταν γνωστό. Και αφού αναφέρθηκε στους αποστόλους, ότι υπέστησαν τον θάνατο με μαχαίρα, ότι λιθοβολήθηκαν, επανέρχεται πάλι στον Ηλία, που έπαθε τα ίδια με αυτούς. Επειδή δηλαδή ήταν φυσικό να μην έχουν ακόμη αυτοί τόση μεγάλη ιδέα για τους αποστόλους, από αυτόν που αναλήφθηκε και υπερβολικά θαυμάστηκε, δηλαδή τον προφήτη Ηλία, φέρνει την **παρηγοριά** και την **παράκληση**.

«Φορούσαν», λέγει, «δέρματα προβάτων και δέρματα γιδιών, γεμάτοι **στερήσεις, θλίψεις και κακοπαθήματα**, και όλων αυτών δεν ήταν άξιος ο κόσμος αυτός». Ούτε ένδυμα είχαν, λέγει, να ντυθούν, εξαιτίας των υπερβολικών θλίψεων, ούτε πόλη, ούτε σπίτι, ούτε κατάλυμα· αυτό ακριβώς που ο Χριστός έλεγε: «*αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ* (: “οι αλεπούδες έχουν τις φωλιές τους, όπου καταφεύγουν, και τα πτηνά του ουρανού τις κούρνιες τους· ο Υιός όμως του ανθρώπου δεν έχει πού να γείρει την κεφαλή” (και επομένως**καθένας που θέλει να Του ακολουθήσει, θα υποβληθεί σε ταλαιπωρίες και στερήσεις**)» [Ματθ. 8, 20]. Αλλά τι λέγω «δεν είχαν κατάλυμα»; Ούτε τόπο για να σταθούν είχαν. Διότι ούτε όταν κατέφευγαν στην έρημο, ησύχαζαν· καθόσον δεν είπε, «παρέμειναν στην έρημο», αλλά και εκεί ευρισκόμενοι έφευγαν και από εκεί καταδιώκονταν· τους έδιωχναν όχι μόνο από την κατοικημένη περιοχή, αλλά και από την ακατοίκητη. Και υπενθυμίζει τους τόπους όπου ζούσαν και τα γεγονότα που τους συνέβηκαν εκεί· «γεμάτοι από στερήσεις και θλίψεις». «Έπειτα», λέγει, «εσάς σας κατηγορούσαν για τον Χριστό, και αυτό τα έκαναν στον Ηλία· τι είχαν να πουν σε βάρος του, και τον έδιωχναν και τον καταδίωκαν και τον ανάγκαζαν να παλεύει με την πείνα;»· Αυτό και αυτοί τότε πάθαιναν. Γι' αυτό αλλού έλεγε: «*τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς ηὐπορεῖτό*

τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς (: Όλοι δε οι Χριστιανοί, ανάλογα ο καθένας με τις οικονομικές του δυνατότητες, αποφάσισαν να στείλουν βοηθήματα για την εξυπηρέτηση των αδελφών, που κατοικούσαν στην Ιουδαία)»: βλ. Πραξ. 11, 29. Πράγμα που συνέβηκε και σε αυτούς.

«Κακουχούμενοι», λέγει· δηλαδή ήταν εκτεθειμένοι σε όλα τα κακά, και στις οδοιπορίες και στους κινδύνους· πράγμα που και σε αυτούς συνέβαινε. Αλλά το «περιήλθον», τι σημαίνει; «Περιπλανώμενοι στις ερήμους και στα όρη και στα σπήλαια και στις τρύπες της γης». Τίποτε άλλο δε δείχνει αυτό παρά μόνο παρουσιάζει με μια λέξη, ότι περιφέρονταν όπως ακριβώς οι εξόριστοι και οι μετανάστες, όπως ακριβώς εκείνοι που έχουν καταδικαστεί για ατιμίες, όπως εκείνοι που δεν είναι άξιοι να βλέπουν ούτε τον ήλιο και ούτε στην έρημο έβρισκαν καταφύγιο, αλλά έπρεπε διαρκώς να φεύγουν, έπρεπε να αναζητούν κρύπτες, έπρεπε ζωντανοί να θάπτονται, πάντοτε να είναι φοβισμένοι.

«*Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι* (: Και όλοι αυτοί, αν και έλαβαν εγκωμιαστική μαρτυρία για την πίστη τους, δεν απόλαυσαν την υπόσχεση της ουράνιας κληρονομίας, επειδή ο Θεός προέβλεψε κάτι καλύτερο για εμάς, ώστε **να λάβουν σε τέλειο βαθμό τη σωτηρία** χωρίς εμάς)». «Ποιος λοιπόν», λέγει, «είναι ο μισθός της τόσο μεγάλης ελπίδας; Ποια είναι η ανταπόδοση;». Μεγάλη είναι και μάλιστα τόσο μεγάλη, ώστε να μην μπορεί να εκφραστεί με τον λόγο. «Διότι αυτά», λέγει, «που οφθαλμός δεν είδε και αυτί δεν άκουσε ούτε στην καρδιά του ανθρώπου ανέβηκαν, αυτά είναι εκείνα που ετοίμασε ο Θεός για εκείνους που τον αγαπούν». Αλλά ακόμη δεν τα απήλαυσαν, ακόμη περιμένουν και πέθαναν έτσι μέσα σε τόση μεγάλη θλίψη.

Και εκείνοι βέβαια έχουν τόσα πολλά χρόνια που νίκησαν όλα αυτά και ακόμη δεν τα απήλαυσαν την αμοιβή, και **εσείς που βρίσκεστε ακόμη στο στάδιο του αγώνα, αδημονείτε;** Σκεφτείτε και εσείς τι σημαίνει αυτό και πόσο ο Αβραάμ θα περιμένει· και τον απόστολο Παύλο που περιμένει πότε εσύ θα τελειωθείς, για να μπορέσουν τότε να λάβουν τον μισθό. Διότι, εάν και εμείς δεν παραβρεθούμε εκεί, τους το προείπε ο Σωτήρας, δε θα τους ανταμείψει. Όπως ακριβώς ένας φιλόστοργος πατέρας εάν έλεγε για τα παιδιά του, που ευδοκιμούν και έχουν ολοκληρώσει το έργο τους, να μην τα δώσουν να φάνε, εάν δεν έλθουν και οι αδελφοί τους. Και **εσύ στενοχωριέσαι γιατί ακόμα δεν αμείφθηκες;** Τι λοιπόν θα πρέπει να κάνει ο Άβελ, που πριν από όλους νίκησε, και ακόμη περιμένει αστεφάνωτος; Τι πρέπει επίσης να κάνει ο Νώε; Και τι όλοι εκείνοι που έζησαν εκείνα τα χρόνια, που περιμένουν εσένα και τους μετά από εσένα; Βλέπεις ότι εμείς βρισκόμαστε σε πλεονεκτικότερη θέση από εκείνους; Καλά λοιπόν είπε «ότι ο Θεός προέβλεψε κάτι καλύτερο για εμάς». Για να μη νομίζουν δηλαδή ότι πλεονεκτούν απέναντί μας εάν

στεφανώνονταν πρώτοι, **όρισε να είναι κοινός για όλους ο καιρός των στεφάνων και εκείνος που έχει νικήσει πριν τόσα πολλά χρόνια μαζί σου να λάβει το στεφάνι.**

Βλέπεις φροντίδα; Και δεν είπε «για να μην στεφανωθούν χωρίς εμάς», αλλά «για να μην τελειωθούν χωρίς εμάς»· ώστε τότε θα φανούν και τέλειοι. Μας πρόλαβαν στους αγώνες, αλλά δε θα μας προλάβουν και στα στεφάνια. **Δεν αδίκησε εκείνους, αλλά τίμησε εμάς**· ώστε τότε θα φανούν και τέλειοι. Μας πρόλαβαν στους αγώνες, αλλά δε θα μας προλάβουν και στα στεφάνια. Δεν αδίκησε εκείνους, αλλά τίμησε εμάς· διότι και **αυτοί περιμένουν τα αδέλφια τους**. Εφόσον όλοι είμαστε ένα σώμα, μεγαλύτερη γίνεται η ηδονή στο σώμα, όταν από κοινού στεφανώνεται και όχι μεμονωμένα. Πράγματι οι δίκαιοι και ως προς αυτό είναι αξιοθαύμαστοι, διότι **χαίρονται για τα αγαθά των αδελφών τους, σαν να είναι δικά τους** . Ώστε αυτό **είναι σύμφωνο και με την επιθυμία εκείνων, το να στεφανωθούν δηλαδή μαζί με όλα τα μέλη του σώματός τους**· διότι το να δοξαστούν μαζί είναι μεγάλη ηδονή. «Λοιπόν και εμείς, αφού έχουμε γύρω μας ένα τόσο πυκνό σύννεφο μαρτύρων».

Σε πολλές περιπτώσεις η Γραφή παρουσιάζει την παρηγοριά στα κακοπαθήματα από τα γεγονότα που συμβαίνουν, όπως όταν λέγει ο προφήτης: «*καὶ ἔσται εἰς σκιὰν ἀπὸ καύματος καὶ ἐν σκέπῃ καὶ ἐν ἀποκρύφῳ ἀπὸ σκληρότητος καὶ ὑετοῦ* (: Όλοι και όλα, όσα υπάρχουν υπό την δροσερή σκιά της νεφέλης, θα προστατεύονται από το καύμα του ηλίου, θα σκεπάζονται από τις ραγδαίες καταστρεπτικές βροχές, θα ευρίσκονται σε ασφάλεια και θα ζουν με άνεση)» [Ησ. 4, 6]· και ο Δαβίδ: «*ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε, οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα* (: Τότε κατά την ημέρα ο ήλιος δεν θα σου προκαλέσει εγκαύματα, ούτε η σελήνη θα σε βλάψει κατά την νύκτα)» [Ψαλμ. 120, 6]. Αυτό λοιπόν και εδώ λέγει, ότι **η μνήμη των αγίων εκείνων ανδρών, ως νέφος θα σκιάζει εκείνον που φλέγεται από θερμότερη ακτίνα· έτσι ανασταίνει και αναζωογονεί την ψυχή, που είναι αποκαμωμένη από τις δυστυχίες**. Και δεν είπε: «που αιωρείται πάνω από εμάς», αλλά «που μας περιβάλλει», που είναι πολύ πιο ανώτερο· το κάνει για να δηλώσει με αυτό, ότι περιβάλλοντάς μας, είναι φυσικό ότι θα μας έχει σε μεγαλύτερη ασφάλεια. Μάρτυρες ονομάζει όχι μόνο αυτούς που αναφέρονται στην Καινή Διαθήκη, αλλά και στην Παλαιά· καθόσον και αυτοί μαρτύρησαν για το μεγαλείο του Θεού· όπως οι τρεις παίδες, οι περί τον Ηλία, οι προφήτες όλοι.

«*Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι᾽ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα* (: **έχοντας λοιπόν κι εμείς τριγύρω μας ένα τόσο μεγάλο και πυκνό σύννεφο αγίων ανθρώπων που μαρτύρησαν για την αλήθεια της πίστεως, ας πετάξουμε από πάνω μας κάθε φορτίο βιοτικών πραγμάτων και φροντίδων, επιπλέον μάλιστα και την αμαρτία, στην**

οποία εύκολα κανείς παρασύρεται. Και ας τρέχουμε με υπομονή τον αγώνα που προβάλλει μπροστά μας)». **Ποια είναι τα φορτία των βιοτικών πραγμάτων και φροντίδων που λέγει εδώ ο απόστολος;** Εννοεί τον ύπνο, την αμέλεια, τους τιποτένιους λογισμούς, όλα τα ανθρώπινα· «*καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν* (: και την αμαρτία στην οποία εύκολα παρασύρεται κανείς)». «Εὐπερίστατον», δηλαδή, αυτήν που εύκολα μας παρασύρει και μας καταβάλει ή αυτήν που εύκολα θα αντιμετωπιστεί από εμάς και θα αποφευχθεί· αλλά μάλλον αυτό εννοεί· διότι είναι εύκολο, εάν θέλουμε, να νικήσουμε την αμαρτία. «*Δι᾽ ὑπομονῆς* (: **με υπομονή**)», λέγει, «*τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα* (: ας τρέχουμε τον αγώνα που προβάλει μπροστά μας)». Δεν είπε «ας πυγμαχούμε», ούτε «ας παλεύουμε», ούτε «ας πολεμούμε», αλλά αυτό που ήταν ευκολότερο από όλα, το αγώνισμα του δρόμου, αυτό ανέφερε. Ούτε είπε, «ας είμαστε οι πρώτοι στον αγώνα», αλλά «**ας δείχνουμε υπομονή όσο διεξάγουμε αυτόν, να μην παραλύσουμε** ». «Ας τρέχουμε», λέγει «τον αγώνα που βρίσκεται μπροστά μας με υπομονή».

Έπειτα παρουσιάζει το σπουδαιότερο μέρος της παρακλήσεως, στο οποίο και πρώτο και τελευταίο τοποθετεί τον Χριστό: «*ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν* (: και πουθενά αλλού ας μη στρέφουμε τα βλέμματά μας και την προσοχή μας παρά μόνο στον Ιησού, που είναι ο αρχηγός και ο θεμελιωτής της πίστεώς μας και μας τελειοποιεί σε αυτήν)», λέγει· πράγμα που και ο ίδιος ο Χριστός έλεγε συνεχώς στους μαθητές Του «*ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ τῷ δούλῳ ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ;* (: Είναι αρκετό στον μαθητή να έχει την ίδια μεταχείριση που έχει και ο κύριός του. Άλλωστε κι εμένα, που είμαι ο Διδάσκαλος και Κύριός σας, δεν με καταδιώκουν; Εάν εμένα, που είμαι νοικοκύρης στον οίκο του Θεού, με απεκάλεσαν Βεελζεβούλ, δηλαδή άρχοντα των δαιμονίων, πόσο μάλλον θα αποκαλέσουν έτσι κι εσάς, που είστε οι οικιακοί μου, οι δικοί μου άνθρωποι;)» [Ματθ. 10, 25] και πάλι: «*Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ* (: και μην παραξενεύεστε από τους διωγμούς αυτούς. Κάθε μαθητής, για όσο διάστημα εξακολουθεί να είναι μαθητής, δεν είναι ποτέ ανώτερος από τον δάσκαλό Του˙ ούτε κανείς δούλος είναι ανώτερος από τον κύριό Του)» [Ματθ. 10, 24].

«*Ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν* (: και πουθενά αλλού ας μη στρέφουμε τα βλέμματά μας και την προσοχή μας παρά μόνο στον Ιησού, που είναι ο αρχηγός και ο θεμελιωτής της πίστεώς μας και μας τελειοποιεί σε αυτήν)»· δηλαδή, για να μάθουμε να τρέχουμε, ας στρέψουμε τα βλέμματά μας προς τον Χριστό. Όπως ακριβώς δηλαδή σε όλες τις τέχνες και τα αγωνίσματα, όταν προσέχουμε τους διδασκάλους μας, τότε εντυπώνουμε την τέχνη στη διάνοιά μας, παίρνοντας δια της οράσεως κάποιους κανόνες, έτσι λοιπόν και εδώ, εάν θέλουμε να τρέχουμε και να μάθουμε να τρέχουμε καλά, **ας στρέψουμε τα βλέμματά μας προς τον Χριστό, τον αρχηγό και τελειωτή της πίστεώς μας** . Τι σημαίνει

αυτό; Δηλαδή, Αυτός έβαλε μέσα μας την πίστη, Αυτός μας έδωσε την αρχή. Αυτό έλεγε ο Χριστός και προς τους μαθητές Του: «*οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς* (: δεν με διαλέξατε εσείς, αλλά εγώ σας διάλεξα και σας εγκατέστησα στο υψηλό έργο σας)» [Ιω. 15, 16]. Αλλά και ο Παύλος λέγει: «*ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην* (: τώρα γνωρίζω ένα μόνο μέρος της αλήθειας· τότε όμως θα λάβω τόσο τέλεια γνώση, όσο τέλεια με γνώριζε ο παντογνώστης Κύριος, όταν ενεργούσε την επιστροφή μου και με καλούσε στο αποστολικό αξίωμα)» [Α΄Κορ. 13, 12].

Εάν όμως **ο Κύριος έβαλε μέσα μας την αρχή της πίστεως, Αυτός θα προσθέσει και το τέλος**. «*ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ κεκάθικεν* (: Αυτός)», λέγει, «(Αυτός για τη χαρά που είχε μπροστά Του και θα δοκίμαζε όταν με το πάθημά Του θα έσωζε πολλούς, υπέμεινε σταυρικό θάνατο και περιφρόνησε την ντροπή και την ατίμωση του θανάτου Του. Γι' αυτό και έχει καθίσει τώρα στα δεξιά του θρόνου του Θεού)». Δηλαδή, εάν ήθελε, θα μπορούσε να μην υποφέρει· διότι «*ἀνομίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ* (: δεν διέπραξε καμία αμαρτία, ούτε βρέθηκε δόλος στο στόμα Του)» [Ησ. 53, 9].

Όπως και ο Ίδιος ο Κύριος λέγει στα ευαγγέλια: «*οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ᾽ ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν* (: δεν θα πω πλέον πολλά μαζί σας. Δεν μένει άλλωστε καιρός για να σας πω περισσότερα· διότι έρχεται ο σατανάς, που εξουσιάζει τον κόσμο που βρίσκεται μακριά από τον Θεό˙ και έρχεται για να πραγματοποιήσει την τελευταία και βιαιότερη επίθεσή του εναντίον μου. Αλλά δεν θα βρει σε μένα τίποτε το δικό του, το οποίο θα του δίνει κάποια εξουσία ή κάποιο δικαίωμα επάνω μου)» [Ιω. 14, 30]. Εξαρτιόταν δηλαδή από Αυτόν, εάν βέβαια ήθελε, να μην σταυρωθεί. Διότι λέγει, «*οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου* (: κανείς δεν έχει τη δύναμη να πάρει τη ζωή μου και να με θανατώσει εάν δεν το θελήσω εγώ. Αλλά**εγώ από μόνος μου την παραδίδω**. Έχω εξουσία να προσφέρω τη ζωή μου, κι έχω εξουσία πάλι να την πάρω πίσω. Αυτή την εντολή πήρα από τον Πατέρα μου, να θυσιάσω τη ζωή μου πάνω στο σταυρό και να την πάρω πάλι με την Ανάσταση. Έτσι θα αναδειχθώ ο αιώνιος αρχιερέας και μεσίτης για τη σωτηρία των προβάτων μου)» [Ιω. 10, 18].

Εάν λοιπόν Αυτός που δεν είχε καμία ανάγκη να σταυρωθεί, σταυρώθηκε για χάρη μας πόσο μάλλον είναι δίκαιο εμείς να υπομένουμε τα πάντα με γενναιότητα; «*Ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ κεκάθικεν* (: Αυτός για τη χαρά που είχε μπροστά Του και θα δοκίμαζε όταν με το πάθημά Του θα έσωζε πολλούς, υπέμεινε σταυρικό θάνατο και περιφρόνησε την ντροπή και την ατίμωση του θανάτου

Του. Γι' αυτό και έχει καθίσει τώρα στα δεξιά του θρόνου του Θεού)», λέει. **Τι σημαίνει όμως το «*αἰσχύνης καταφρονήσας*»;** «Προτίμησε», λέει, «τον επονείδιστο θάνατο».

Έστω, θα πέθαινε· γιατί όμως και με τρόπο επονείδιστο; Για κανένα λόγο, παρά**για να μας διδάξει να περιφρονούμε την ανθρώπινη δόξα.** Γι' αυτό αν και δεν είχε αμαρτία, προτίμησε αυτό το θάνατο για να μας διδάξει να υπομένουμε θαρραλέα και να καταφρονούμε την ντροπή. Γιατί δεν είπε «λύπη», αλλά «αισχύνη»· διότι δεν τα υπέφερε αυτά αισθανόμενος λύπη. Ποιο λοιπόν ήταν ότι αποτέλεσμα; Άκουσε· διότι προσθέτει: «*ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ κεκάθικεν* (: γι' αυτό και έχει καθίσει τώρα στα δεξιά του θρόνου του Θεού)».

Βλέπεις το βραβείο; Αυτό και ο Παύλος γράφοντας λέει: «*διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός* (: για την ταπείνωση λοιπόν και την υπακοή Του αυτή ο Θεός Τον υπερύψωσε και ως άνθρωπο και Του χάρισε όνομα, το όνομα Κύριος Ιησούς Χριστός, που είναι πάνω από κάθε άλλο όνομα. Τον υπερύψωσε, ώστε στο όνομα του Ιησού να γονατίσουν ταπεινά και να Τον προσκυνήσουν λατρευτικά και οι άγγελοι στον ουρανό και οι άνθρωποι στη γη και οι ψυχές των νεκρών στα καταχθόνια˙ αλλά κι αυτά τα δαιμονικά όντα που είναι στα καταχθόνια με τρόμο να υποκλιθούν μπροστά στο μεγαλείο Του. Και έτσι κάθε γλώσσα να ομολογήσει φανερά, δυνατά και ξεκάθαρα ότι **ο Ιησούς Χριστός είναι Κύριος**. Και με την ομολογία αυτή και την αναγνώριση του Ιησού Χριστού ως Κυρίου θα δοξάζεται ο Θεός Πατήρ)» [Φιλιπ. 2, 9-11].

Εννοεί το αναφερόμενο στην σάρκα. Και βέβαια και αν ακόμα δεν υπήρχε κανένα έπαθλο, ήταν αρκετό το παράδειγμα του Κυρίου να πείσει τον καθένα να τα προτιμήσει αυτά τώρα αυτά, τώρα όμως και βραβεία βρίσκονται μπροστά μας όχι συνήθη, αλλά μεγάλα και απόρρητα. Ώστε και εμείς αν μας συμβεί κάτι τέτοιο, πριν από τους αποστόλους ας σκεφτούμε τον Χριστό. Γιατί; Διότι όλη η ζωή Του ήταν γεμάτη από ύβρεις· και πράγματι πάντοτε άκουγε ότι είναι τρελός και πλάνος και μάγος· και άλλοτε έλεγαν οι Ιουδαίοι: «*οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ* (: αυτός ο άνθρωπος δεν μπορεί να είναι σταλμένος από τον Θεό, διότι δεν τηρεί την αργία του Σαββάτου)»[Ιω. 9, 16]· άλλοτε πάλι: «*καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον, οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον* (: και οι διάφορες ομάδες του λαού διαρκώς κρυφομιλούσαν κι έκαναν διάφορα παράπονα και σχόλια γι' Αυτόν, άλλοτε αρνητικά και άλλοτε ευνοϊκά. Άλλοι έλεγαν ότι ο Ιησούς είναι καλός και ειλικρινής, ενώ άλλοι έλεγαν: Όχι, δεν είναι καλός˙ είναι λαοπλάνος κι εξαπατά τον εύπιστο λαό) [Ιω. 7, 12]». Και πάλι: «*λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι* (: και είπαν στον Πιλάτο: Κύριε, θυμηθήκαμε ότι εκείνος

ο λαοπλάνος είχε πει όταν ακόμη ζούσε: “Τρεις ημέρες μετά το θάνατό μου θα αναστηθώ”)»[Ματθ. 27, 63].

Και ως μάγο ακόμη Τον είχαν συκοφαντήσει οι Φαρισαίοι, λέγοντας: «*οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰμὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονίων* (: Αυτός δεν βγάζει τα δαιμόνια παρά μόνο με τη βοήθεια και τη δύναμη του Βεελζεβούλ, που είναι ο άρχοντας των δαιμονίων)»[Ματθ. 12, 24]. Και: «*δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;μαίνεται και έχει δαιμόνιο* (: για να έχει τέτοια ιδέα για τον εαυτό του, πρέπει να έχει δαιμόνιο και γι’ αυτό παραλογίζεται. Γιατί τον προσέχετε και ακούτε αυτά που λέει;)» [Ιω. 10, 20]. Και αυτά τα άκουγε από αυτούς ενώ τους ευεργετούσε θαυματουργούσε και παρουσίαζε έργα θεϊκά· διότι εάν τα άκουγε χωρίς να κάνει κάποιο θαυματουργικό σημείο πάνω από τις ανθρώπινες δυνάμεις, δεν θα ήταν τόσο παράδοξο· εάν λοιπόν ενώ δίδασκε την αλήθεια άκουγε ότι είναι πλάνος και, ενώ έβγαζε τα δαιμόνια, έλεγαν ότι έχει δαιμόνιο και ενώ απομάκρυνε όλα τα κακά, ονομαζόταν μάγος, ποιο θαύμα δεν υπερβάλλει αυτό; Πράγματι αυτές τις κατηγορίες συνεχώς του απέδιδαν.

Και αν θέλεις να μάθεις τους εμπαιγμούς και τις ειρωνείες που εξέπλεαν εναντίον Του, πράγμα που υπερβολικά πληγώνει τις ψυχές μας, άκουσε πρώτα αυτές που προέρχονταν από τους ομογενείς Του· «*καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσῆς καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;* (: κι αφού ήλθε στην πατρίδα του τη Ναζαρέτ, δίδασκε τους κατοίκους της στη συναγωγή τους με τόση σοφία και δύναμη, ώστε αυτοί να εκπλήσσονται και να λένε: Από πού αυτός απέκτησε αυτή τη σοφία και τα θαύματα; Δεν είναι αυτός ο γιος του μαραγκού; Δεν ονομάζεται η μητέρα του Μαριάμ, και οι αδελφοί του Ιάκωβος και Ιωσής και Σίμων ο Ιούδας;)» [Ματθ. 13, 54]. Και περιπαίζοντάς Τον για τον τόπο της καταγωγής Του, έλεγαν ότι είναι από την Ναζαρέτ: «*ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται* (: οι Φαρισαίοι τότε είπαν στον Νικόδημο: “Μήπως είσαι κι εσύ από τη Γαλιλαία; Εξέτασε και εύκολα θα δεις και θα πεισθείς από τα πράγματα ότι κανείς προφήτης από τη Γαλιλαία δεν έχει βγει έως τώρα”)» [Ιω. 7, 52]· και τα υπέμενε όλα, αν και πολύ Τον συκοφαντούσαν.

Και πάλι έλεγαν: «*οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυΐδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυΐδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται;* (: δεν είπε η Αγία Γραφή ότι ο Μεσσίας Χριστός θα προέρχεται από το γένος του Δαβίδ και από το χωριό της Βηθλεέμ, όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε ο Δαβίδ;)» [Ιω. 7, 42]. Θέλεις να μάθεις και τις ειρωνείες που εξαπέλυαν εναντίον Του κατά την διάρκεια της Σταύρωσης; Τον προσκύνησαν περιπαικτικά, Τον χτυπούσαν, Τον ράπιζαν και έλεγαν: «*προφήτευσον ἡμῖν Χριστέ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;* (: προφήτευσέ μας, Χριστέ, ποιος είναι εκείνος που σε

χτύπησε;)» [Ματθ. 26, 68]. Και ξύδι Του προσέφεραν και έλεγαν· «*ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν! σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ* (: Εσύ που θα γκρέμιζες το ναό και σε τρεις ημέρες θα τον ξαναέκτιζες, σώσε τώρα τον εαυτό σου. Εάν είσαι υιός του Θεού, κατέβα από το σταυρό)» [Ματθ. 27, 40].

Ακόμα και ο δούλος του αρχιερέα Τον ράπισε· και ο Κύριος είπε σε αυτόν τότε: «*εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;* (: Εάν είπα κάτι κακό, απόδειξε ενώπιον του δικαστηρίου με κανονική μαρτυρία ποιο ήταν αυτό το κακό. Εάν όμως μίλησα καλά, γιατί με χτυπάς;)»[Ιω.18,23]. Αλλά και χλευάζοντάς Τον, Του φόρεσαν χλαμύδα και τον έφτυναν στο πρόσωπο και Τον υπέβαλλαν σε όλες τις δοκιμασίες πειράζοντάς Τον. Θέλεις να γνωρίσεις και τις κατηγορίες τις κρυφές, τις φανερές, εκείνες που προερχόταν από τους μαθητές Του; Διότι το «*μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;* (: Μήπως θέλετε και σεις να φύγετε;)» [Ιω. 6, 67], και το «*ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;* (: είσαι δαιμονισμένος, και το δαιμόνιό σου διετάραξε τα μυαλά και σου δημιουργεί μελαγχολία και μανία καταδιώξεως, ώστε να νομίζεις ότι κάποιοι θέλουν να σε σκοτώσουν. Ποιος θέλει να σε σκοτώσει;)» [Ιω. 7, 20], λεγόταν από εκείνους που είχαν ήδη πιστέψει.

Αλλά πες μου, δεν έφευγε και Αυτός πάντοτε, άλλοτε στην Γαλιλαία και άλλοτε στην Ιουδαία; Δεν δοκιμάστηκε πολύ από τότε που ήταν ακόμα στα σπάργανα; Ενώ ήταν ακόμα παιδί δεν τον πήρε η μητέρα του και τον κατέβασε στην Αίγυπτο; Για όλα αυτά λοιπόν λέει· «*ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ κεκάθικεν* (: και πουθενά αλλού ας μη στρέφουμε τα βλέμματά μας και την προσοχή μας παρά μόνο στον Ιησού, που είναι ο αρχηγός και ο θεμελιωτής της πίστεώς μας και μας τελειοποιεί σε αυτήν. Αυτός για τη χαρά που είχε μπροστά Του και θα δοκίμαζε όταν με το πάθημά Του θα έσωζε πολλούς, υπέμεινε σταυρικό θάνατο και περιφρόνησε την ντροπή και την ατίμωση του θανάτου Του. Γι' αυτό και έχει καθίσει τώρα στα δεξιά του θρόνου του Θεού)».

Σε Αυτόν λοιπόν ας στρέψουμε τα βλέμματά μας και σε όσα υπέμειναν οι μαθητές Του, μελετώντας αυτά που έπαθε ο Παύλος και ακούγοντάς τον να λέει: «*ἀλλ᾽ ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις*» [Β΄Κορ. 6, 4-5]· και πάλι· «*ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνητεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα βλασφημούμενοι παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι* (: μέχρι την ώρα που σας γράφω, και πεινούμε και υποφέρουμε από δίψα στις περιοδείες μας και δεν έχουμε αρκετά ρούχα, όταν στη μέση των ταξιδιών μας, μας πιάνει ξαφνικά ο χειμώνας και δεχόμαστε

χτυπήματα και κακομεταχειρίσεις και δεν παραμένουμε μόνιμα πουθενά, αλλά διαρκώς φεύγουμε εδώ και εκεί)» [Α΄Κορ. 4, 11-13]. **Άραγε κανείς από εμάς έχει να πει, ότι έπαθε έστω και ένα ελάχιστο μέρος από αυτά;**

Διότι λέει «*ως πλάνοι, ως άτιμοι, ως μη έχοντες τίποτε*»· και πάλι· «*ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, τρὶς ἐῤῥαβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις* (: από τους Ιουδαίους πέντε φορές μαστιγώθηκα με τριανταεννιά μαστιγώσεις. Τρεις φορές με ράβδισαν, μία με λιθοβόλησαν, τρεις φορές ναυάγησα, ένα μερόνυχτο έμεινα στο ανοιχτό πέλαγος και με έδερναν τα άγρια κύματα. Υπηρέτησα τον Κύριο πολλές φορές με οδοιπορίες. Κινδύνευσα μέσα σε πλημμυρισμένα ποτάμια τον χειμώνα, κινδύνευσα από ληστές που παραμόνευαν στα μέρη των περιοδειών μου. Κινδύνευσα από το δικό μου ιουδαϊκό γένος, στο οποίο έγινα μισητός επειδή κήρυττα τη σωτηρία όλων των ανθρώπων διαμέσου του Ιησού Χριστού· κινδύνευσα από εθνικούς και ειδωλολάτρες. Πέρασα κινδύνους μέσα σε θάλασσες που διέσχιζα ταξιδεύοντας για το κήρυγμα του Ευαγγελίου. Κινδύνευσα από ανθρώπους που ήταν ψευδάδελφοι και έφεραν υποκριτικά το όνομα του Χριστιανού)» [Β΄Κορ. 11, 24-26].

Και ότι αυτά ήταν αρκετά στον Θεό, άκουσε τι λέει ο ίδιος: «*Ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ᾽ ἐμοῦ. Καὶ εἴρηκέ μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται* (: για τον πειρασμό αυτόν τρεις φορές παρακάλεσα τον Κύριο να μου τον απομακρύνει. Όμως ο Κύριος μού είπε: ‘’Σου είναι αρκετή η χάρη που σου δίνω· διότι η δύναμή μου αναδεικνύεται τέλεια, όταν ο άνθρωπος είναι ασθενής και με την ενίσχυσή μου κατορθώνει μεγάλα και θαυμαστά’’)»[Β΄ Κορ. 12, 8-9].

Αλλά άκουσε και τον ίδιο τον Κύριο που λέει «*ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἕξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον* (: σας τα είπα αυτά για να έχετε ειρήνη έχοντας κοινωνία και ένωση μαζί μου. **Εφόσον είστε μέσα στον κόσμο, θα έχετε θλίψη. Αλλά έχετε θάρρος. Εγώ έχω νικήσει τον κόσμο. Και με τη νίκη μου αυτή εξασφάλισα και για σας το θρίαμβο και τη δόξα**)» [Ιω. 16, 33].

Διότι λέει παρακάτω ο Παύλος στην προς Εβραίους επιστολή του που εξετάζουμε: «*ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι* (: **Τρέχετε και εσείς με υπομονή τον δικό σας αγώνα. Αναλογιστείτε λοιπόν Αυτόν που έχει υποφέρει με υπομονή τόση εχθρότητα εναντίον Του και ατίμωση από τους αμαρτωλούς σταυρωτές Του, για να μην αποκάμετε και παραλύσουν οι ψυχές σας από την αποθάρρυνση**)» [Εβρ. 12, 3]. Σωστά τα πρόσθεσε αυτά· διότι

εάν τα παθήματα των άλλων μας διεγείρουν, τα παθήματα του Κυρίου πόσο πιο πρόθυμους δεν θα μας κάνουν; Τι δεν μας προσφέρουν; Και πρόσεχε ότι, προσπερνώντας τα όλα, τα είπε όλα δια της «*ἀντιλογίας*» που πρόσθεσε· διότι τις πληγές στο κεφάλι, τους αστεϊσμούς, τις ύβρεις, τους ονειδισμούς, τις ειρωνείες, όλα αυτά τα απέδωσε με τη λέξη «*ἀντιλογίαν*»· και όχι μόνο εκείνα, αλλά και όλα τα άλλα που Του συνέβησαν στη ζωή κατά τον χρόνο της διδασκαλίας Του.

Αυτά λοιπόν, αγαπητοί, ας τα σκεφτόμαστε πάντοτε και τη νύχτα, και κατά την ημέρα ας τα περιστρέφουμε στις διάνοιές μας, γνωρίζοντας ότι μεγάλα αγαθά θα καρπωθούμε από αυτό, και θα έχουμε μεγάλη ωφέλεια· διότι **μεγάλη πραγματικά μεγάλη η παρηγοριά είναι τα παθήματα του Χριστού και των αποστόλων** . Διότι τόσο πολύ την θεωρούσε ως την καλύτερη οδό που οδηγούσε στην αρετή, ώστε να θέλει να την βαδίσει και αυτός που δεν την έχει ανάγκη· τόσο πίστευε ότι μας συμφέρει η θλίψη και μάλλον αυτή γίνεται αιτία της άνεσής μας. Πράγματι άκου τον Χριστό που λέει: «*καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος* (: **και εκείνος που δεν παίρνει την απόφαση να υποστεί σταυρικό θάνατο και δεν ακολουθεί πίσω μου με την απόφαση αυτή, δεν μιμείται δηλαδή σε όλα το παράδειγμά μου, δεν αξίζει για μένα**)» [Ματθ. 10, 38].

Μόνο βέβαια δεν λέει αυτό με αυτήν την διδασκαλία: «**εάν είσαι μαθητής, μιμήσου τον Διδάσκαλο σου· διότι αυτό είναι το γνώρισμα του μαθητή. Εάν Αυτός ήλθε δια της θλίψης, ενώ εσύ δια της ανέσεως, δεν βαδίζεις τον ίδιο δρόμο με Αυτόν, αλλά διαφορετικό. Πώς λοιπόν Τον ακολουθείς; Πώς είσαι μαθητής χωρίς να ακολουθείς τον Διδάσκαλο;** » Αυτό λέει και ο Παύλος · «*ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι* (: εμείς οι Απόστολοι θεωρούμαστε από τους απίστους ηλίθιοι και ανόητοι για το όνομα του Χριστού· εσείς όμως είστε ισχυροί, διότι δεν σας βρήκε κάποιος πειρασμός. Εσείς είστε ένδοξοι, εμείς όμως είμαστε άτιμοι και περιφρονημένοι)» [Α΄Κορ. 4, 10]. «Ή πώς», λέει, «θα μπορούσε να δικαιολογηθεί, εμείς να έχουμε αντίθετες επιθυμίες, ενώ εσείς είστε μαθητές, και εμείς διδάσκαλοι;»Επομένως είναι **μεγάλο πράγμα η θλίψη**, αγαπητοί· **διότι κατορθώνει τα δύο μεγαλύτερα πράγματα· και τις αμαρτίες εξαλείφει και ισχυρούς μας κάνει.**

ΠΗΓΕΣ:

• https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/in-epistulam-ad-hebraeos.pdf

• Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, Υπόμνημα στην Προς Εβραίους επιστολή, επιστολή ΚΖ΄(κατ΄επιλογήν), πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1983, τόμος 25, σελίδες 220-237.

• Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, *Υπόμνημα στην Προς Εβραίους επιστολή*, επιστολή ΚΗ΄(κατ΄επιλογήν), πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1988, τόμος 25, σελίδες 239-255.

• http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html

• Π. Τρεμπέλα, Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία (απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.

• Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.

• Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.

• http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm

• http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm

[Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος]